Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Ionas propheta

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

aliquid paſſus: talis enim error inerat ei a natura corrupta: vt crederet q quereret terrã in qua deus colebatur: a pecpto abſolutus. dicit eñ Aug. Approbare falſa p veris vel ecõuerſo: non eſt natura hoĩs inſtituti ſed pena dãnati. Et nota q dicit q ionas poſtq̃ pdicauit niniuitis cõfuſus p verecũdia latẽter igreſſus eſt terrã ſuaʒ ꝛ aſſũpta matre latẽter egreſſus eſt iuxta. vij. erula/ uit nolens redire pre verecundia tandem mortua matre redijt.

Incipit expo/ ſitio plogi ſcdũ/ dem in ionam.

Onas colũ ba ꝛc. In hoc ſe cundo plogo p cedit hoc modo. pmo eñ notificat perſona pphete. ſecundo oſtẽdit ſeries ſiue hyſto ria pphetie ibi. Ad gentiũ pco/ niũ. tertio deter/ minat loc⁹ ſepul ture pphete. ibi

deum. Et qꝛ ſentẽtia dei de ſodo mis facta: minime reuocata ẽ: ita et ionas aduerſũ niniuẽ plata ſen tentiã reuocari nolebat: diuine⁹ di ſpenſatõis ignar⁹: qui ſalutẽ hoĩʒ ad ſe ↄuertentium magis vult q̃ʒ interitũ. Hoc⁺ illi acciderat qḋ et ſancto heliſeo: qui filiũ ſunamiti dis mulieris mortuuʒ ignorauit. Ideo^u a cõſpectu dei fugere ſe io nas putabat hũanũ aliqd paſſus dicẽte dauid. Quo ibo a ſpũ tuo ꝛ a facie tua quo fugiã.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

i Onas columba pulcerria naufragio ſuo paſſionem domini pfigurãs mundũ ad pe nitentiã reuocat: ꝛ ſub noĩe nini ue ſalutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

Incipit ionas propheta.

Capitulum. i.

Et^a factũ eſt vbũ dñi ad ionã filiũ^b amathi dicens. Surge^c ꝛ va de in niniuẽ ciuitatem grandẽ: et^d pdica in ea: qꝛ^e aſcen dit malicia ei⁹ corã me. Et^f ſurre xit ionas: vt fugeret in tharſis a facie dñi. Et^g deſcẽdit i ioppen: ꝛ inuenit nauẽ euntẽ in tharſis. Et^h dedit naulum eius et deſcendit in eaʒ vt iret cũ eis in tharſis a facie

minus nomen patris intelligitur fuiſſe ppha ſicut ꝛ filius: ꝛ iõ dicẽdũ q amathi eſt hic nomẽ appellatiuũ: ꝛ ſonat veritatẽ in latino. Reſuſcitato eñ filio dixit vidue dixit ipe helye. Nũc in iſto cognoui qm vir dei es tu: ꝛ vbũ dñi in ore tuo verũ eſt. Et ob hoc puer ſuſcitat⁹ extũc vocatus eſt filius amathi. id eſt veritatis: ꝛ hoc idẽ dicit Hierony. in plogo: ſicut aliqs dicit filius mortis: qꝛ fecit aliquid dignum morte. ij. Reg. xij.

c Surge ꝛ vade in niniuen. que erat ciuitas longe poſita.

d Et pdica in ea. eius ſubuerſionem.

e Qꝛ aſcen. eius mali. corã me. i. malicia habi tantium meruit q ſub/ uertatur.

f Et ſurrexit ionas. vt fugeret i tharſis. ciuitas eſt cilicie: de q paul⁹ fuit oriũdus. Act. xxi.

g Et deſcendit i ioppen. portus eſt in iudea ſup mare mediterraneũ

h Et de. nau. eius. i. p cũ nauis p ſua deportatione. Hic occurrunt duo dubia. Primũ q̃re volebat fugere: ad cui⁹ intellectũ ſciendũ q du

Cuius ſepulcrũ. Itẽ in prima parte notificatur a tribus: a nominis interpretatione: cuʒ dicitur. Jonas columba ꝛc. a cognatione. cũ dr. Fili⁹ amathi. a loco vñ erat. cũ dr. Qui fuit de geth quid aũt ſignificet geth expõnit Hiero. dicẽs i originali. Geth in ſecũdo ſephoris miliario que hodie appellatur diocẽſarea eunti bus tyberiadẽ haud grandis eſt viculus: vbi ꝛ ſepulcrũ ei⁹ oñditur: quã q̃ alij iuxta diapolim. i. liddã ꝛ eũ natũ ꝛ cõditũ velint nõ intelligẽtes hoc qḋ additur: opher ad deſtructionẽ aliaʒ vrbium geth ptinere que iuxta eleutheropolim ſiue diapolim hodie demõſtratur. Itẽ in ſecũda pte in qua tãgit ſeries ſiue hiſtoria pphetie pmo tãgit miſſio pphe ad pdicãdũ niniuitis. ibi. Ad gentiũ pconiũ mittit. ſecũdo fuga pphe iniunctũ officiũ exequi cõtẽnẽs. ibi. Miſſus cõtẽnit ꝛc. tertio ſeqtur ad exequẽdũ cõpulſio. ibi. Propt quẽ piclitat nauis ꝛc. quarto ſubiũgit iniuncti executio. ibi. Reiect⁹ pdicauit. quĩto oſtẽdit exequẽtis affect⁹ ſiue affectio. ibi. Sed cõtriſtat ꝛc. ergo iniqu⁹ fuit. Rñ. antecedẽs ponit p ↄſequẽti. i. p excecatõne iudeoꝵ: quã intellexit ↄſequi et gentiũ conuerſione. Inuidet: ergo inuid⁹ fuit. Rñſio: antecedẽs ponit p cõſequẽti. i. ſuſtinet dolorẽ paſſionẽ que ad inuidiã ſolet cõſeq. Sephori. oppidũ fuit vnde fuit oriũda Anna mater beate virginis. Tyberiadẽ. ciuitas fuit in iudea in honorem Tyberij ceſaris condita.

Explicit qualiſcũqʒ expoſitio iſtius plogi.

Poſtilla ſup pphiaʒ Jone cũ additionibus incipit.

Capitulũ. i.

Et factũ eſt. Hic incipit Jonas ppha: ꝛ diuidit in duas ptes. qꝛ pmo oſtẽdit eius inobediẽtia ꝛ ſecũdo penitẽtia. ſequẽti. c. Pria in tres: qꝛ pmo deſcribit Jone rebellio. ſecũdo rebellãtis dephẽſio. ibi. Dñs aũt tertio cõphẽſi punitio. ibi. Et dixerũt. Circa primũ dicitur.

a Et factũ eſt vbũ dñi ad Jonã q̃ pphauit tpe hieroboã regis iſrl. vt hẽ. iiij. reg. xiiij. b Filiũ amathi. dicũt aliq q nomẽ pprĩũ eſt pris ipius: ſed h̃ nõ videt verũ: qꝛ ſm oẽs doctores hebraicos ꝛ latinos iſte Jonas fuit fili⁹ mulieris vidue: quẽ ſuſcitauit Helyas. iij. reg. xvij. illa aũt nõ fuit de pplo iſrl: ſed gẽtil: vt patet p vba ſaluatoris Luc. iiij. Multe vidue erãt in dieb⁹ helye in iſrl: ꝛ ad nullã illaꝵ miſſus eſt helyas ꝛc. ꝛ per ↄñs eius marit⁹ fuerat gẽtilis. Talibus aũt nõ dabat tũc ſpũs pphetie ꝛ tñ oporteret hoc dicere ſi fuit pater Jone: ſm regulã doctorũ hebreoꝵ ꝛ catholicoꝵ. ſ. q qñ in pricipio alicui⁹ pphetie exprimitur

plex eſt pphetia q̃tum ſpectat ad ppoſitum: vna que dicitur prophetia pdeſtinationis. ſ. qñ aliquid reuelat futuꝵ eo modo quo eſt in diuina pordinatõe: ꝛ illud ſemper iplet: hoc mõ reuelauit dñs ſamueli deiectionẽ ſaulis. i. reg. xv. ppter qḋ dixit ſamuel. Porro triũphator in iſrael nõ pcet: ꝛ penitudine non flectet: neqʒ eñ hõ eſt vt agat penitẽtiam. Alia eſt pphetia cõminatõis. ſ. qñ aliq punitio reuelat futura put eſt in cãis ſecũdis ſm eaꝵ diſpoſitionẽ: ꝛ ſm hoc Eſa. de mãdato dei dixit Ezechie. iiij. reg. xx. Precipe domui tue: morieris eñ tu ꝛ non viues Talis eñ erat infirmitas: q ſm naturã nõ poterat euadere mortẽ: ꝛ h̃ nõ ſp implet: pordinauerat eñ de⁹ eũ ſanare miraculoſe ppt ei⁹ preces ꝛ lachrymas. Itẽ ſciẽdũ q ſpũs diuin⁹ put vult tãgit corda pphaꝵ. ſcilicet min⁹ pfecte vel pfectius: ſicut Eſa. fuit reuelata mors Ezechie futura ſm curſum nature: iõ dixit. Morieris tu ꝛ nõ viues. poſtea vero eius ſanatio miraculoſa: ſicut ibidẽ ſubdit. Reuertere dic ezechie ꝛc. Audiui orõnẽ tuã ꝛ vidi lachrymã: ꝛ ecce ſanaui te. pphetia ãt iſta de ſubuerſiõe niniue fuit tñ cõminatiõis: qꝛ tũc nõ fuit iplet a ppt penitẽtiaʒ niniuitaꝵ: veꝵtñ hoc nõ fuit reuelatũ ione a pricipio: ſʒ ſolũ q denũciaret niniue ſubuerſionẽ. Jonas võ cõſiderãs diuine miſericordie magnitudinẽ: ꝛ ex altera pte cõiecturas q niniuite peniterẽt ad ei⁹ denũciationẽ: timuit ne pphetia ſua nõ impleret: ꝛ ſic falſus ppheta diceretur ppter qḋ voluit mandatũ dñi declinare. Et hoc eſt qḋ dicit. j. c. iiij. Propt hoc poccupaui vt fugerem in tharſis. ſcio eñ q tu de⁹ clemẽs ꝛ miſericors es ꝛc. Sed ↄ h̃ poſſet dici q ionas poterat nũciare deſtructionẽ niniue cõditionalẽ. ſ. ſi nõ peniterẽt: ꝛ ſic nõ poſſet vocari falſus ppha: ppter qḋ hec ratio fuge videt nulla. Ad qḋ dicẽdũ q ionas ppha ſciebat q plano vbi pphetici magis ſeqtur formã diuine volũtatẽ q̃ hũane. Sicut pʒ Nu. xxiij. de balaam: q volebat maledicere pplo iſrl: ꝛ ecõtrario bñdicebat. Jonas aũt ſciebat circa hoc diuinã volũtatẽ. ſ. q ſubuerſio niniue nũciaret abſolute: ꝛ iõ interponere cõditionẽ nõ erat pritis ſue. Secũdũ dubiũ eſt quomõ voluit fugere a facie dñi: quẽ ſciebat vbiqʒ pſentẽ. Ad qḋ dicẽdũ q licʒ ſciret deũ eſſe pñtem vbiqʒ p eſſentiã ꝛ potẽtiã: ſciebat tñ cũ hoc ipm eſſe ſpecialiter in aliquo loco ꝛ nõ in alio ſm aliquẽ effectũ determinatũ: ſic q̃tũ ad miſſionẽ ſpũſſancti in ſigno viſibili fuit in domo in q erãt diſcipuli cõgregati: ſm q dr Act. ij. Et repleuit totã domũ vbi erãt ſedentes: ꝛ nõ alia loca. Tpe võ Jone ſpũs pphetie nõ dabat in terra gẽtilium ſed tñ iudeoꝵ: nec valet cõtra hoc: q Ezechiel ꝛ daniel pphauerunt in chaldaica captiuitate: qꝛ hoc fuit lõge poſt ione tpa: ꝛ iõ eſtimauit ſi eſſet extra terrã iſrl: nõ fieret ſibi mãdatũ diuinũ de pphetica nũciatione: ſicut dr. i. reg. x. de ſaule q exiſtẽs cũ pphis pphetabat: ꝛ non alibi: licet h̃ de⁹ poſſit vbiqʒ facere: ꝛ iõ Jonas voluit extra terraʒ iſrl

fugere: hoc etiam a deo permiſſum eſt fieri: vt fugiens naufragiũ pateretur ⁊ a piſce deglutiret: in quo triduũ ſepulture xpi pfiguraretur qḋ dr Math. xij. ſicut fuit Jonas in vẽtre ceti tribus dieb' ⁊ tribus noctib': ſic erit filius hoĩs in corde terre. i Dñs aũt. Hic ↄſequẽter deſcribit rebellãtis dephenſio: ſcilicet per tempeſtatem a deo miſſam in mare: per quã coact' fuit ſuaꝫ inobediẽtiam confiteri: ⁊ pꝫ litera.

k Et clamauerunt viri ad deuꝫ ſuũ. i. quilibet eoꝝ ad deũ quẽ colebat. Dicit enĩ Ra. ſa. ꝙ ibi erãt hoĩes de varijs gẽtibus ⁊ diuerſorum ritu um.

l Et Jonas deſcendit ad interiora nauis. horrens videre maris tempeſtatẽ: ⁊ maxime qꝛ ſciuit eam ꝓpter ſe exortã

m Et dormie. ſo. gra. abſorpt' p triſticia eueꝰ: ſicut apli in paſſione xpi. Luc. xxij.

a Et dixit vir ad collegã ſuũ. i. viri exñtes in mari hoc iter ſe dixerũt

b Venite ⁊ mittam' ſortes. dicit aũt ra. ſa. ꝙ videbãt alias naues ab eis diſtãtes ꝓſpere nauigare: ita ꝙ tẽpeſtas erat ſolũ circa nauẽ illaꝫ ⁊ hoc videt ex eo qḋ dr infra. Et remigabãt viri vt reuerterẽtur ad aridaꝫ ⁊ nõ valebãt: quia mare ibat ⁊ intumeſcebat ſup eos: ex quo videt ꝙ fluctus maris cõ ueniebant ad eos ad quãcũqꝫ ptẽ ſe verterẽt ⁊ ex hoc ꝑceperũt ꝙ illa tẽpeſtas erat exorta ꝓpter maleficiũ alicui' exñtis in naui: ⁊ ideo miſerũt ſortes ad inueniendum ipm. Qualit aũt licitũ ſit vti ſortib' ⁊ qualit nõ: dictũ fuit diffuſe. Nu. xxxiij. Pōt tñ hic aliqḋ breuiter repeti. circa qḋ ſciẽdũ ꝙ duplex eſt ſors: quedã diuiſoria vt qñ ad aliqḋ diuidẽdũ mittũtur ſortes vt p hoc determinet q̃s quã ptẽ accipiat cõmittẽdo totũ euẽtũ fortune qḋ nullũ eſt peccatũ. Alia cõſultoria qua p ſortes cõſulit q̃d ſit agendũ vel dimittendũ: ⁊ ſic ſi expectet oſtẽſio p ſortes a demõe illicitũ ē: ſimilit ſi a corpe celeſti cui' effect' ad hoc nõ ſe extẽdit: ⁊ ideo non caret occulto pacto demonũ. Si aũt expectet a deo ⁊ ſanctis angelis nullũ eſt peccatũ niſi in caſu vt cũ hoc fit ſine neceſſitate: qꝛ tũc ad dei temtationẽ ptinet: vel ſi in neceſſitate debita dei reuerẽtia omittat: ꝓpter qḋ pmiſſa orõne apli miſerũt ſortes in electione mathie. vel ſi electões eccleſiaſtice q̃ inſtinctu ſpũſſancti debẽt fieri fortune ſortiũ cõmittantur. Rõnes ⁊ auctoritates omitto: qꝛ poſite ſunt loco ſupradicto. Iſtos tñ nõ oportet hic excuſare de peccato: qꝛ ſicut dictũ eſt erãt ibi diuerſi homines diuerſos deos colẽtes: ⁊ iõ vꝫ ꝙ miſerũt ſortes ſm modũ gentiliũ q̃ vtũtur ſupſtitioſis. Deus tñ q̃ elicit bona de malis: ſic ſortes temperauit: ꝙ ionas dephẽſus fuit: ⁊ cõfiteri peccatũ ſuũ cõpulſus fuit: ſm ꝙ dr Prouer. xvi. Sortes mittũtur in ſignũ: ſꝫ a dño tẽperãt: ideo ſeq̃tur. c Et dixerũt ad eũ indica nobis ⁊c. ⁊ fecerũt ſibi q̃tuor q̃ſtiões dicẽtes. d Qḋ ē op' tuũ. quia ex opere malo homo eſt puniendus.

e Que terra tua. qꝛ ꝓpter maliciã terre aliquis aliqñ punit.

f Et quo vadis. qꝛ aliq̃s puniẽdus eſt q̃ vadit ad locũ malũ ſeu ꝓhibitũ. Et ad iſtã q̃ſtionẽ rñdit ſe fugere in tharſis: vt declinaret dñi pceptũ: vt hꝫ infra. cognouerũt enĩ viri: ꝙ a facie dñi fugeret: vt indicauerat eis. licet hic taceat. g Vel ex quo pplo. qꝛ aliqñ filius punit ꝓ malo parẽtũ. h Et dixit ad eos. Hebreus ego ſum. hoc enĩ nomẽ eſt cõmune oĩbus deſcẽdẽtib' a Jacob patriarcha. i Et timuerũt viri. ꝓpter offenſam dei ione quẽ cõfitebat dñm maris ⁊ terre.

domini. Dominus[g] autẽ miſit ventũ magnũ in mare: ⁊ facta eſt tempeſtas magna i mari: ⁊ nauis pe riclitabat ↄteri. Et timuerũt naute: ⁊[k] clamauerũt viri ad deũ ſuũ ⁊ miſerũt vaſa que erant i naui in mare: vt alleuiaret ab eis. Et[l] ionas deſcẽdit ad iferiora nauis: ⁊[m] dormiebat ſopore graui. Et acceſſit ad eũ gubernator: ⁊ dixit ei. Quid tu ſopore depmeris. Surge inuoca deũ tuũ ſi forte recogitet de' de nob: ⁊ nõ peam'. Et[a] dixit vir ad collegã ſuũ. Venite[b] ⁊ mittam' ſortes: ⁊ ſciam' q̃re hoc malũ ſit nobis. Et miſerũt ſortes et cecidit ſors ſup ionã. Et[c] dixerũt ad eũ. Indica nob cui' cã malũ iſtud ſit nobis. Qḋ[d] eſt opus tuũ: que[e] terra tua: et[f] quo vadis: vel[g] ex q̃ pplo es tu. Et[h] dixit ad eos. Hebreus ego ſuꝫ: et dñm deum celi ego timeo: q fecit mare ⁊ aridam. Et[i] timuerũt viri timore magno: et[k] dixerũt ad eũ. Quid hoc feciſti: Cognouerũt enĩ viri ꝙ a facie dñi fugeret: qꝛ indicauerat eis ionas. Et dixerũt ad eũ. Quid faciem' tibi: ⁊ ceſſabit mare a nobis. Quia mare ibat ⁊ intumeſcebat: et dixit ad eos. Tollite[l] me et mittite in mare ⁊ ceſſabit mare a vobis. Scio ei ego qm̃ ꝓpter me tẽpeſtas hec grãdis vẽit ſuper vos. Et[m] remigabant viri vt reuerterẽtur ad aridã: ⁊ nõ valebant: qꝛ mare ibat ⁊ intumeſcebat ſup eos. Et[n] clamauerunt ad dñm ⁊ dixerũt. Queſum' dñe ne peream' in aĩa viri iſti': ⁊ ne des ſup nos ſanguinẽ innocẽtẽ: qꝛ[o] tu dñe ſicut voluiſti feciſti. Et tulerũt ionã ⁊ miſerũt in mare: et[p] ſtetit mare a feruore ſuo. Et[q] timuerũt viri timore magno dñm ⁊ immolauerũt hoſtias dño ⁊ vouerũt vota.

Capitulum. ii.

k Et dixerunt. Hic conſequenter ponitur ione dephẽſi punitio de q̃ pꝰo q̃ritur. Quid faciem' tibi ⁊c. ⁊ ſubdit rñſio.

l Tollite me ⁊ mit. in mare. magꝰ enĩ voluit ſolus mori q̃ ꝙ eius eo alij morerẽtur occaſione ſui: volẽs etiã p mortẽ placare offenſam dei. m Et remigabãt viri. tẽtantes ſi poſſent euadere ſine eius morte.

n Et clamauerũt ad dñm. ne iputaret eis mors ione.

o Quia tu dñe ſicut voluiſti feciſti. ex experiẽtia enĩ tempeſtatis iã cognoſcebãt ptãtem dei quẽ ionas colebat.

p Et ſtetit mare a fer. ſuo. ex q̃ manifeſte apparuit ipſius ione tranſgreſſio: mãdatum dñi declinando.

q Et timuerũt viri ⁊c. ex ſignis viſis fuerũt conuerſi ad colendũ verũ deũ: qui hꝫ ſuper oẽm creaturam dñium: ⁊ hoc bonũ elicuit deus de malo ione. Dicit autem Aug. in ench. ꝙ de' a deo eſt omnipotens ⁊ bonus ꝙ nõ ſineret mala fieri: niſi ex eis maiora bõa diceret

In cap. i. Jone vbi dr in poſtilla. Et tamen oporteret hoc dicere ſi fuit pater ione. Additio.

T dictũ fuit ſupra hier. i. c. in additõe: ⁊ in alijs additionibus nõ eſt regula apud hebreos: ꝙ qñ exprimit in principio alicui' ꝓphete nomẽ patris intelligit pater fuiſſe ꝓpha ſicut ⁊ filius. ſed eſt dictũ vni' rabi: qḋ nõ hꝫ aliquã probabilitatem: nec auctoritatis fundamẽtũ: vnde nõ eſt neceſſe dicere ꝙ amathi eſt nomen appellatiuum.

Capitulum. ij.

T ꝑparauit. Hic ↄſequẽter oſtẽditur ipſi' ione pnia: et hoc ex duob': pmo ex eius orõe: ſecũdo ex mãdati diuini ꝓſecutione. c. ſequẽti. Pria in tres: qꝛ pꝰo ponit orõnis locus: ſecũdo orõnis modus ibi. Et orauit. tertio exitus. ibi. Et dixit. Circa primũ dr. a Et ꝑparauit dñs piſcẽ grandẽ qꝛ ei obedit oĩs creatura ad nutũ. b Et erat ionas in ventre piſcis tribus dieb' ⁊ trib' noctib': nec eſt mirũ ſi tamdiu ibi vixit: qꝛ fuit hoc diuina ṽtute: qui pōt vbi vult ⁊ quõ vult ſaluare c Et orauit. Hic ↄñr deſcribit orõis mod': cũ ſubdit. Clamaui ad dñm de tribulatõe mea. erat q̃dẽ valde horridũ ſic deglutiri: ⁊ in vẽtre piſcis detineri. d Et exaudiuit me. Jonas enĩ adhuc exñs in vẽtre piſcis cognouit diuinit' ſe exiturũ.

f De vẽtre inferi. i. de vẽtre piſcis. q̃ dr infernus metaphorice: qꝛ valde horridũ erat ibi eſſe. g Proiceſti me in profũdũ ⁊c. qꝛ piſces tã magni habitãt in ꝓfundo maris: nõ enĩ poſſunt natare ꝓpe litt'. h Oẽs gurgites tui ⁊ fluc. tui ſu. me tran. tranſibãt ſup piſcẽ. ⁊ p ↄñs ſup ionã in eo incluſuꝫ. cetera patẽt ex dictis vſqꝫ ibi. i Ad extrema mõtiũ deſcẽdi. ſicut enĩ dictum eſt: tales piſces habitant in ꝓfundo maris qḋ multum diſtat a mõtib' in littore maris exñtib'. k Terre vectes cõcluſerũt me in eternũ. i. ita ſum cõcluſus inter littora maris ꝙ in eternuꝫ nõ poſſem exire niſi tua ꝓtectiõ: iõ ſubdit. Et ſublеuabis ⁊c.

l Cum anguſtiare.in me ani.mea.deſperãs oĩ virtute hũana m Dñi recor.ſum.a q̃ ſolo expecto remediũ. n Qui cuſto. vani.in eis pſeuerãtes. o Fruſtra miſe.ſu. derelin.i. reddũt ſe indignos diuina miſericordia ꝓ vanitatib⁹ ſuis ſequẽdis q̃ nullius ſunt momẽti. p Ego aũt in vo.lau, imola.tibi. ſcʒ cor meũ per verã contritionẽ ꝛ penitentiam.
q Queecũqʒ vo ui reddã. hoïes enĩ in magna ne ceſſitate exiſtẽtes ſolẽt emittere vo ta dño.ꝛ ſic fecit ionas in ventre piſcis exiſtens.
r Et dixit. Hic ↄñr ponitur ipſi⁹ ione exit⁹:cuʒ dr̃ Et dixit dñs piſci.dei dicere eſt ſuũ facere. fecit enĩ piſcẽʒ ionam euomere i aridã terrã. hoc enĩ nõ potuiſſet facere ſine dei ſpeciali operatõe:qꝛ propter ſui magnitudinẽ non potuiſſet nĩ aride na tãdo appropinquare.

In capi. ij. vbi dr̃ in poſtil. Qui cuſtodiunt vanitates.
Additio.
Iterã he braica ſic ſe habet i h̃ loco. Qui cuſtodiunt vanitates inanũ miſericordiã ſuã derelinquũt.ꝛ ẽ ſenſus:ꝙ illi q̃ cuſtodiebant vanitates falſorum deorũ vouẽtes eis in tribulatõibus ſuis aliqua opa miſericordie faciẽtes, tales vouentes miſericordiã ſuaʒ derelinquũt:quia illi dij non poſſunt eos iuuare:ſed qui vouet deo vero oportet ꝙ reddat vota ſua:eo ꝙ eſt adiutor in tribulatõib⁹.ꝛ iõ ſubdit. Ego aũt in voce laudis immolabo tibi quecũqʒ voui reddã ꝛc.

de ea ꝙ nõ erat ꝓprie ciuitas ſed regio clauſa mur̃: ꝛ tñ ſm hierony. circuitus muroꝝ hẽbat.xxxij.leucas vel:que nõ faciũt tres dietas cõplete:ꝛ iõ meli⁹ videt̃ dicẽdũ ꝙ iſte tres diete ſunt accipiẽde,ꝓcedendo p vicos ciuitatis vbiqʒ.ſic enĩ hẽbat ionas facere denũciãdo pplo ſubuerſionẽ ciuitat̃. d Et ce. ionas introi.ciui.iti.diei vnius. Dicũt hic aliqui ꝙ ionas ita ꝓmpte exequebat̃ mãdatũ dei: ꝙ iter triũ dierũ vna die cõpleuit: ſed hoc nõ videt̃ textui conſonare: qꝛ dr̃. Et cepit ionas introire ciuitateʒ itinere diei vni⁹.ſi enĩ h̃ dictuʒ eſſet vex:magis diceretur. Percurrit ionas ciuitatẽ itinere diei vni⁹. Et iõ dicendũ eſt ꝙ in pria die ꝓceſſit p vnam partem ciuitatis tantum.
e Et clamauit ꝛ dixit ſcʒ verbum dñi nihil addendo.
f Adhuc.xl. dies ꝛ niniue ſubuer. ſic enĩ meruerant ciuiũ delicta: ut dictũ ẽ ſup. ꝛ qꝛ erat prophetia cõminatõis:ut ẽ dictũ ſupra:cõditiõ erat ſubintelligẽda. ſ.ſi nõ agerẽt penitentiã:ſed nõ erat a ꝓpha exprimenda:vt ꝓdictũ eſt.
g Et crediderunt. Hic ↄñr ponit̃ cõuerſio populi ad ꝓdicatõnẽ ione cũ dr̃. Et crediderũt viri niniuite in deũ. qui prius tantum colebant ydola.
h Et ꝓdicauerũt. i. ſolẽniter indixerũt pplo.
i Ieiuniũ ꝛc. vt p carnis afflictionẽ ꝛ humiliationem in victu ꝛ veſtitu placarẽt dei irã: ꝛ nõ ſolum fecerunt hoc populares:ſed etiã maiores: ideo ſubdit̃ de rege vt ſui exẽplo magis animarentur alij.
k Et abiecit veſtimentũ ſuum.i. ſigna regalia deponẽdo. l Et indu. eſt ſac.in ſignũ penitẽtie.

c Et ꝓparauit dñs piſcẽ grãdẽ: vt deglutiret ionã. Et[b] erat ionas in vẽtre piſcis trib⁹ diebus ꝛ trib⁹ noctib⁹. Et[c] orauit ionas ad dñm deũ ſuum de vẽtre piſcis. Et dixit. Clamaui de tribulatõne mea ad dñm: et[e] exaudiuit me. De[f] vẽtre inferi clamaui: ꝛ exaudiſti vocem meã. Et[g] ꝓiecisti me i ꝓfundũ in corde maris ꝛ flumen circũdedit me. Omnes[h] gurgites tui ꝛ fluctus tui ſup me tranſierũt. Et ego dixi. Abiect⁹ ſum a cõſpectu oculorũ tuoꝝ. Uerum tamẽ rurſus videbo tẽplũ ſanctũ tuũ. Circũdederũt me aque vſqʒ ad aiam: abyſſus vallauit me: pelagus operuit caput meũ. Ad[i] extrema mõtiũ deſcendi: terre[k] vectes cõcluſerũt me in eternũ: ꝛ ſubleuabis de corruptõe vitã meã dñe deus me⁹. Cũ[l] anguſtiaret̃ i me aia mea: dñi[m] recordat⁹ ſum vt vẽiat ad te oratio mea ad tẽplũ ſanctuʒ tuũ. Qui[n] cuſtodiunt vanitates fruſtra[o] miſericordiã ſuã derelinquũt. Ego[p] aũt in voce laudis immolabo tibi: quecunqʒ[q] voui reddam ꝓ ſalute mea dño. Et[r] dixit dñs piſci. Et euomuit ionã in aridam.

Capitulum.iij.

e Et[a] factũ eſt vbũ dñi ad ionã ſecũdo dicẽs. Surge ꝛ vade in niniuẽ ciuitatẽ magnã: et ꝓdica in ea ꝓdicatõnẽ quã ego loquor ad te. Et[b] ſurrexit ionas: et abiit in niniuẽ iuxta vbũ dñi. Et[c] niniue erat ciuitas magna itinere triũ dieꝝ. Et[d] cepit ionas introire ciuitatẽ itinere diei vni⁹: et[e] clamauit et dixit. Adhuc[f] q̃dragita dies: ꝛ niniue ſubuertet̃. Et[g] crediderũt viri niniuite in dño ꝛ[h] ꝓdicauerũt ieiuniũ[i]: ꝛ veſtiti ſunt ſaccis a maiore vſqʒ ad minorẽ. Et peruenit vbũ ad regẽ niniue. Et ſurrexit de ſolio ſuo et[k] abiecit veſtimẽtũ ſuũ a ſe: et[l] indut⁹ eſt ſacco: et[m] ſedit in cinere: et[n] clamauit ꝛ dixit in niniue ex ore regis et ꝓncipum eius dicẽs. Hoïes[o] ꝛ iumẽta ꝛ boues et pecora nõ guſtẽt q̃cq̃ʒ nec paſcãtur ꝛ aquã nõ bibãt: et operiantur ſaccis hoïes et iumẽta clamẽt[p] ad dñʒ in fortitudine et[q] conuertat̃ vir a via ſua mala et ab iniq̃tate: q̃ eſt i manib⁹ coꝝ. Quis[r] ſcit ſi cõuertat̃ et ignoſcat deus ꝛ reuertat̃ a furore ire ſue: et nõ peribim⁹. Et[s] vidit de⁹ opa coꝝ: qꝛ cõuerſi ſunt de via ſua mala: et[t] miſert⁹ eſt ſup maliciã quã locut⁹ fuerat vt faceret eis et nõ fecit.

Capitulum.iiij.

e Et[a] afflict⁹ eſt ionas afflictione magna: ꝛ iratus eſt et orauit ad dñm: et dixit. Obſecro dñe: nũqd[b] nõ hoc eſt vbũ meũ

Capitulum.iij.

Et factũ eſt. Oſtẽſa ione pnia ex ei⁹ orõe: hic ↄñr idẽ oſtẽdit̃ ex mandati dei ꝓmpta executione: ꝛ diuidit̃ in duas ptes: qꝛ pͥo ponit̃ hec executio. ſecũdo ione ſequẽs afflictio ſequẽti.c. Pͥa in tres. qꝛ pͥo ponit̃ ꝓdicatio ione. ſecũdo cõuerſio niniue. ibi. Et crediderũt. tertio cõdeſcẽſio miſeratõis diuine: ibi. Et vidit. Circa primũ ꝑmittit̃ mãdati diuini reiteratio: cũ dr̃. Et factũ eſt vbũ dñi ad ionam ſcõo ꝛc. ſcõo ſubditur hui⁹ mandati executio: cũ dr̃. b Et ſur. ionas ꝛ abijt ꝛc. ſine dilatõe. c Et niniue erat ciui. ma. iti. trium dieꝝ. dicunt aliq̃ ꝙ tres diete ponebãtur circũeundo muꝝ ciuitat̃. ſed h̃ non videt̃ vex: qꝛ ſm ſacrã ſcripturã ꝛ hyſtoriographos babylonia exceſſit oẽs alias ciuitates in magnitudine itatũ ꝙ plus dicẽ

m Et ſe. in ci. in ſignũ hũiliatõis magne. n Et da. p os ꝓconis. o Hoïes ꝛ iumẽta ꝛc. hmõi enĩ aialia ſunt hoĩ data i adiutoriũ: ꝛ iõ afflictio eoꝝ in hoïes redũdat: ꝓpter qd̃ ad oſtẽdẽdũ ꝑfectã pniam ñ ſolũ indixit rex afflictionẽ hoïm: ſed etiã aialiũ. p Clamet ad do. in for. deficiẽte enĩ paſtu mugiebãt: q̃ mugit⁹ dicebat̃ ad euʒ clamare inq̃ʒtũ p hoïes hoc ordinabat̃ ad placationẽ ſue offenſe. q Et cõuertat̃ vir.i.quicũqʒ de pplo de malo ad bonũ. ꝛ ſubdit̃ ratio.
r Quis ſcit ſi conuer. q̃ſi dicat̃. ſicut p peccata noſtra eſt offenſus. ita forſitan p nr̃am pniam erit placat⁹. s Et vidit de⁹. Hic ↄñr ponit̃ cõdeſcẽſio miſeratõis diuine. cũ dr̃. Et vidit deus opa coꝝ.i. acceptauit ꝛ approbauit ſicut Geñ.iiij. Et reſpexit de⁹ ad abel ꝛ ad munera ei⁹. t Et mi. eſt. penã cõminatã nõ inferẽdo. Sciẽdum tñ ꝙ poſtea niniuite reuerſi fuerũt ad vomitũ ꝛ ſic ciuitas fuit ſubuerſa: de q̃ ſubuerſiõe ꝓphauit ſctũs thobias. xiiij. ca. Caplm.iiij.
Et afflict⁹ eſt. Hic ↄñr ponit̃ ipſi⁹ ione ſequẽs afflictio. q̃ p̃ ponit̃ ſcõo arguit̃. ibi. Et dixit. Circa primũ dr̃. a Et afflict⁹ eſt ionas. qꝛ vidit adhuc ciuitatẽ ſtãtẽ poſt terminũ. xl. dieꝝ ꝛ ſic timuit diffama

rie vilipendi sicut falsus propheta. qđ erat sibi afflictio maxima. intā tum ꝙ magis volebat mori ꝙ̄ viuere in statu tali. b Nūquid nō hoc ē verbū meū ꝛc̄. s. ꝙ timebat dictū suū nō impleri ꝓpter magnitu dinē misericordie dei. ꝓpter ꝙ voluit fugere a facie dei. vt supra dictū est. ꝛ pȝ litera. c Et dixit dñs. Hic īpatiētia Jone cōsequēter ar guitur: cum dr̄. Et dixit dñs. rep̄hendēs eꝰ im patientiā. d Pu tasne be. ira. tu. i. rōabi liter. q. d. nō. e Et egressus est ionas. s. añ terminū q̄dragita dieꝝ ita ꝙ hic exitus ponit̄ ꝑ recapitulatōe.

f Et fecit sibi. vmbra. contra solis estū. qui erat ibi multuȝ intensus. Et ad melius arguēdū im patientiā ione ponitur exēplū sensibile cū dicit̄ g Et ꝑpa. dñs deꝰ he derā. faciēdo eā subito crescere supra cursuȝ na ture. h Et letatus est ionas duplici de cā. sc;. q: faciebat sibi vm braculū gratiosuȝ: ꝛ q: ex eiꝰ miraculosa produ ctione estimauit ꝙ deꝰ suā ꝓphetiā adimpleret i Et ꝑpara. deꝰ vermē. oia eñ q̄cūcunq; mini ma sua ꝓuidentia di sponūtur.

k Et percussit hederaȝ corrodendo eius radi cem.

l Precepit dñs vento calido ꝛ vrenti. ad incē dendū solis estū.

m Et petiuit aīe sue vt more. tū q: estu sup̄ mo dū affligebat̄. tū q: ex arefactione hedere su bita cōiecturauit. ꝙ sua ꝓphetia non ipleret̄: ꝛ sic falsus ꝓpħa credere tur. qđ erat grauiꝰ mor te. iō subditur. Melius est mihi mori ꝛc̄. ex quo eius īpatiētia irrationa bilis cōcludit̄ cum dici tur.

n Putasne bñ ira. sup hede. s. rōnabilit̄ de are factione eiꝰ. o Et dixit. Bñ irascor ꝛc̄. i. rōnabilit̄ ex cā ꝑdicta: ꝛ ex hoc cōcludit deꝰ op positū dicēs. p Tu doles su. hederā. ꝛ rōnabilit̄ ꝑm tuā estimati onē. q Et ego nō par. niniue. q. d. multo fortiꝰ debeo cōpati ꝛ cō dolere tante ciuitati veraciť penitēti. ꝛ pcere e de subuersione.

r Qui nesci. q̄d sit inter dex. i. sunt adhuc infra ānos discretiōis. ꝛ ꝑ ꝯñs adhuc inocētes: ꝛ iō ꝓpter tātoꝝ innocētiā rōnabile est tēperari iusticie mee rigorem.

Postilla Nicolai de lyra cū additōibꝰ sup ionā ꝓpħaȝ feliciť finit.

cū adhuc essē3 ī terra mea. Pro pter hoc ꝑoccupaui vt fugere3 in tharsis. Scio eī q2 tu deꝰ clemēs et misericors es: patiēs ꝛ multe mi serationis et ignoscēs sup malicia: Et nūc dñe tolle q̄so aīa3 mea3 a me: q2 melior est mihi mors q̄3 vi ta. Et dixit dñs. Putasneᵈ bñ irasceris tu. Etᵉ egressus ē ionas de ciuitate: ꝛ sedit ꝯtra oriētem ci uitatis. Etᶠ fecit sibimet vmbra culū ibi: et sedebat subter illud in vmbra: donec videret q̄d accide ret ciuitati. Etᵍ ꝑparauit dñs deꝰ hederā: ꝛ ascēdit sup caput ione: vt esset vmbra sup caput eiꝰ: ꝛ ꝓ tegeret eū. Laborauerat ei. Etʰ letatꝰ est ionas sup hedera leticia magna. Etⁱ pauit deꝰ vermē ascē su diluculi in crastinu3: etᵏ pcussit hederam ꝛ exaruit. Et cum or tus fuisset sol ꝑcepitˡ dñs vēto ca lido ꝛ vrēti: ꝛ percussit sol sup ca put ione: ꝛ estuabat. Etᵐ petiuit aīe sue vt moreret̄. Et dixit. Me liꝰ ē mihi mori q̄3 viuere. Et dixit dñs ad ionā. Putasneⁿ bñ irasce ris tu sup hederā. Et dixit Bñ ira scor ego vsq3 ad morte3. Et dixit dñs. Tuᵖ doles sup hedera3 in q̄ nō laborasti: neq3 fecisti vt cresce ret: q̄ sub vna nocte nata est ꝛ sub vna nocte periit: etᵠ ego nō parcā niniue ciuitati magne in qua sunt plusquā cētum viginti milia hoīȝ quiʳ nesciūt quid sit inter dextera3 et sinistrā suā ꝛ iumēta multa.

Explicit Jonas ꝓpheta.

Incipit ꝓlogus in Michē am ꝓphetam.

t Emporibusᵃ ioathe ꝛ achāᵇ etᶜ ezechie regū iuda micheaȝ ꝓphe tam ad hāc ꝓphetia3 spū sancto repletū fuisse lectioᵈ ipsa demon strat. Sedᵉ de supradicto nume ro regū ioathā ꝛ ezechiā deo ob religionē placuisse hystoria libri q̄rti regū ꝛ secūdi paralypomenō indicat. Achā vero relictoᶠ deo: idola samarie: quibꝰᵍ etiā filios su os in sacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluisse ꝯstat. Quāob re3 deus samariāʰ q̄ reges isrl̄ ꝛ iu da memoratorum simulacroꝝ su perstitione sefellerat increpās idi gnatōem suā in eā ꝓcessurā cōmi natus est. Populoⁱ etiā isrl̄ ꝑua ricatori ꝛ principibꝰ eius qui eun dē pplm̄ fallaci suasione ad colen da ydola īpulerāt: vbis insequēti bus captiuitatē ꝛ interitū affutu rū denūciauit

Explicit ꝓlogꝰ. Incipit in Micheas argumētū.

m Icheas de morasthi coheres xp̄i va statōȝ āñūciat filie latronis ꝛ obsi dionē ponit contra eam: quia ma xillam percusserit iudicis israel.

Explicit argumentum.

xxviij. g. c Et ezechie. de quo. iiij. reg. xviij. ꝛ. ij. Paralyp. xxix. a. d Lectio ipsa. demōstrat. Michee. i. cū dr̄. In dieꝰ ioathā ꝛc̄. e Sȝ de supradicto nūero. Hic ponit̄ reguȝ dif ferentia. q̄dā eñ placuerūt deo ꝓpter religiositatē: sicut ioathā ꝛ ezechias. q̄dā displicuerūt ꝓpter ydolatriaȝ sicut achā. litera plana ē. dicit igi tur. Sed de sup̄ dicto numero re gū ioathā ꝛc̄. cō trariū videt̄ Ec cl. xlix. vbi dicit̄. Preter dauid e zechiaȝ ꝛ iosiam oēs reges pecca tū cōmiserunt: ḡ ioathā peccauit ergo deo nō pla cuit. Rñ. nō pla cuit simplr̄. sed q̄ ad hoc placuit. ꝙ ydola q̄ erāt i bierlm destruxit displicuit aūt q2 excelsa nō abstu lit. iiij. reg. xv. g. fecit qđ placitū erat corā dño. ꝛ seq̄tur. Uerūta men excelsa non abstulit. ij. paly. xxvij. Fecit qđ re ctum erat coram dño iuxta oia q̄ fecerat pater eiꝰ. excepto ꝙ nō est ingressus tēpluȝ dñi. ꝛ adhuc po pulus delinq̄bat Jtē illud Eccl. Oēs reges pec catū cōmiserunt intelligendū est d̄ peccato ydola trie vel in se vl̄ in alijs. vel hoc ō in cōparōne eze chie ꝛ iosue qui minus peccaue rūt ꝛ cito penitu erūt. De ezechia pȝ ꝙ placuit do iiij. reg. xviij. xx. ꝛ. xx. ꝛ. ij. paralyp. xxix. ꝛ. xxx. ꝛ. xxx i. f Relicto do. ij. pal. xxviij. a. Nō fecit rectū in cōspectu domini. sicut dauid pater eius ꝛc̄. Jtē eo. ca. g. Tpe angustie sue auxit contēptū in dñm. ipse q̄ se rex achā imolauit dijs alienis ꝛc̄. g Quibꝰ etiā filios suos iiij. reg. xvi. a. ȝ filiū suū cōsecrauit transferēs ꝑ ignē ꝑȝ ydola gē tiū. ij. paraly. xxviij. Lustrauit filios in igne iuxta ritū gentium h Samariā. regionē palestine vel ciuitatē. vñ Ysydorus ethy mol. xiiij. Samaria regio palestine ab oppido quodā nomē ac cepit. qđ vocabat̄ samaria. Idē in. xv. vbi agit de noibꝰ vrbius cōditarū. Samaria a q̄ oīs regio q̄ circa eam fuit nomē accepit sennacherib rex assyrioꝝ cōstruxit vocauitq3 samariā. i. custodi am: q2 qñ isrl̄ transtulit in medos ibi custodes cōstituit. hāc ob sidione captā anthiochꝰ solo coeq̄uit. quaȝ postea herodes a fundamētis instaurās in honore Augusti sebasten. i. augustam greco sermone vocauit. ibi siti sunt heliseus ꝛ abdias ꝓphe ꝛ q̄ maior inter natos mulierū nō fuit Johānes baptista. Contra istā denūciatur diuina cōminatio ꝑ ꝓpħaȝ Michee. i. a. vbi dr̄

Incipit expositio ꝓlogi in Micheam.

Emporibꝰ ioathe ꝛc̄. In isto ꝓlogo ꝓcedit Hiero. ꝑ hunc modū. Prio dicit q̄bus tpibꝰ: ꝛ sub q̄bus regibus est edita ꝓpħia. secūdo agit de regū differentia. ibi. Sed de supradi cto. Tertio subdit̄ cōtra malos ꝯminatio diuina. ibi. Quā ob rē ꝛc̄. dicit igit̄. a Tpibus ioathe. filij ozie. de q̄. iiij. regū. xv. g. ꝛ. ij. Paraly. xxvij. a. b Achā. de q̄. iiij. reg. xvi. a. ꝛ. ij. Paraly.